

«شرق» تحرکات دولت رئیسی برای پیوستن به گروه بریکس را بررسی می کند

چالش‌های یک تقلای دیپلماتیک

است اکنون برخلاف تمام گفته‌های مقامات وزارت امور خارجه و دولت رئیسی هنوز پروسه پیوستن ایران به پیمان شانگهای نهایی نشده است. این تحلیلگر در ادامه ارزیابی‌اش، این ادعای خود را «یک خبر» موثق می‌داند و ذیل آن باور دارد: «تا زمانی که موضوع FATF تعیین تکلیف نشود، عملا پیوستن ایران به گروه، نهاد و سازمان‌های اقتصادی منطقه‌ای و بین‌المللی بسیار دشوار خواهد بود و در بهترین حالت، در چنین شرایطی همه‌چیز را فقط روی کاغذ می‌شود دید».

این کارشناس حوزه بین‌الملل در ادامه با چرخش زاویه دید خود به تشریح جزئی‌تر وضعیت درونی بریکس بعد از جنگ اوکراین هم اشاره دارد. دراین‌باره منوچهری، موضوع مهم‌تر را چالش‌های درونی این گروه بعد از جنگ اوکراین می‌داند که باعث اختلافات جدی بین اعضای آن شده است، چراکه او معتقد است «روسیه به عنوان یکی از اعضای بنیان‌گذار بریکس با تجاوز به خاک اوکراین و مواجهه با انبوهی از تحریم‌های اقتصادی و دیپلماتیک چالش‌های جدی را برای سایر کشورها ایجاد کرده است».

منوچهری این را هم متذکر می‌شود که «اگر چه چین سعی دارد حمایت نیم‌بندی را از روسیه داشته باشد، اما به دلیل ملاحظات دیپلماتیک و تجاری خود نمی‌تواند این دفاع را تمام‌قد و علنی انجام دهد». برزیل هم از دید این کارشناس، با روی کارآمدن لولا داسیلوا که به ظاهر رویکرد چپ دارد هنوز هم یک بازیگر مستقل است که چرخش راهبردی به سمت روسیه و چین نخواهد داشت، بلکه یک موازنه قوا در دستور کار سیاست خارجی داسیلوا خواهد بود. با این خوانش، منوچهری در تبیین مشابهی درباره دیپلماسی آفریقای جنوبی تصریح می‌کند که همراهی این کشور با روسیه و چین هم لزوماً به معنای قطع ارتباط آفریقای جنوبی با محور غرب نیست، به همین دلیل موضوع پیوستن ایران را که از نگاه این تحلیلگر پیش از دولت رئیسی و از دولت روحانی شروع شده بود، بیشتر یک تعارف دیپلماتیک ارزیابی می‌کند تا بحث واقعی و جدی، چراکه مناسبات داخلی اعضای بریکس هم چالش‌زا خواهد بود.

این کارشناس آسیب‌شناسی خود را روی خروجی عملی و عینی پیوستن ایران به سازمان‌ها، گروه‌ها و پیمان‌های اقتصادی منطقه‌ای و بین‌المللی متمرکز می‌کند که از دید منوچهری تاکنون آن‌طورکه باید کارنامه مطلوبی برای کشور به دنبال نداشته است و همه‌چیز در قالب «یک عمل سیاسی ضدغربی پیش رفته است، نه یک نگاه پراگماتیک و کارکردگرایانه اقتصادی و تجاری». به همین دلیل تحلیلگر مسائل بین‌الملل به ذکر این نکته مهم بسنده می‌کند که «در اگو، شانگهای، اسه‌آن و... اتفاق قابل تأملی برای اقتصاد کشور نیفتاد، حتی اگر تهران بتواند به گروه بریکس هم بپیوندد، آورده تعدادی آن برای کشور مبهم یا مطلوب ارزیابی نمی‌شود»، چراکه از منظر او ساختارهای سیاسی، دیپلماتیک و اقتصادی کشور با چالش‌های زیادی درگیر است.

فرصت‌هایی که از دست رفتند

در سایه آنچه علی منوچهری از منظری آسیب‌شناسانه عنوان کرد، محمدابراهیم رحیم‌پور نیز در گفت‌وگویی که با «شرق» داشت، از زاویه دیدی مشابه، تأکید کرد که «اگر ایران می‌خواهد در پیمان‌ها، سازمان‌ها و توافقات چندجانبه موفق ظاهر شود و به دستاورد مهمی به‌خصوص در حوزه اقتصادی و تجاری دست پیدا کند باید توان سیاسی، دیپلماتیک و اقتصادی را دائم ارتقا دهد و در این ارتقابخشی به یک وزنه مهم جهانی تبدیل شود». در غیر این صورت به اذعان معاون سابق آسیا، اقیانوسیه و مشترک‌المنافع وزارت امور خارجه، «عضویت ایران در هر پیمان، نهاد و سازمانی تنها به یک سفر، چند دیدار، رایزنی و سخنرانی، چه در سطح سران و چه در سطح وزرای امور خارجه محدود خواهد شد».

سفر سابق ایران در اتریش و هند از «ضرورت ترسیم روند منطقی، واقع‌بینانه و عقلانی، هم در حوزه سطح اجرایی سیاست داخلی و حوزه سیاست خارجی» گفت تا به‌واسطه حضور در سازمان‌ها و پیمان‌های منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای، کشورهای عضو نه در یک رویه احساسی، بلکه براساس هزینه و فایده به سمت سرمایه‌گذاری مشتاق شوند. این دیپلمات باسابقه کشورمان درباره تعلل‌ها درخصوص تعیین تکلیف لوائج FATF و تداوم حضور ایران در لیست سیاست این گروه مالی به «شرق» گفت که

عبدالرحمن فتح‌اللهی، قرار است اواخر هفته جاری حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه ایران، به دعوت آفریقای جنوبی راهی کیپ‌تاون شود تا در نشست وزرای امور خارجه کشورهای گروه بریکس شرکت کند. با وجود آنکه جمهوری اسلامی ایران عضو این گروه اقتصادی نوظهور نشده است، اما در جرگه ۱۹ کشور متقاضی پیوستن به این گروه است.

بریکس در نشست سال ۲۰۲۲ از ایران دعوت به عمل آورد؛ در اجلاس بریکس‌پلاس در تاریخ ۲۵ ژوئن ۲۰۲۲ / چهارم تیر ۱۴۰۱ هم سخنگوی وزارت خارجه روسیه تأیید کرد که دو کشور ایران و آرژانتین درخواست خود را برای پیوستن به این گروه ارائه کرده‌اند. از گفته‌های مهدی صفری برای تبیین دقیق‌تر مراحل حقوقی پیوستن ایران به این گروه و اینکه روند عضویت ایران در بریکس در چه مرحله‌ای قرار دارد، چنین برمی‌آید که راه درازی در پیوستن به این گروه وجود دارد. چراکه معاون دیپلماسی وزارت امور خارجه اذعان کرد «هنوز کشورهای عضو بریکس معیارهای خودشان را برای اعضای جدید مشخص نکرده‌اند و در حال نوشتن این معیارها هستند». البته صفری با توجه به معیارها و توانایی‌های ایران، تأکید کرد که «تهران به‌راحتی می‌تواند خود را با معیارهای احتمالی اعضای بریکس تطبیق دهد».

این دیپلمات ارشد جمهوری اسلامی ایران در پاسخ به این پرسش که عضویت ایران در این گروه چه تأثیری بر دیپلماسی اقتصادی ایران خواهد داشت، از به‌کارگیری از ملی گفت و تصریح کرد که «یکی از آثار پیوستن ایران به بریکس آن است که با کشورهای روسیه، چین، برزیل و آفریقای جنوبی (اعضای بریکس)، معاملات بدون دلالی خواهیم داشت». صفری در عین حال عضویت ایران در بریکس را مسیر توسعه تجاری کشور در قاره آفریقا و آمریکای لاتین از طریق دو کشور برزیل و آفریقای جنوبی توصیف کرد که از دیدگاه این دیپلمات ارشد کشورمان، «در این مناطق فضا برای صدور خدمات فنی - مهندسی ایران باز است». همچنین صفری خاطرنشان کرد که ایران در بخش انرژی، نیروگاه، ساختمان‌سازی، جاده‌سازی و فعالیت‌های دانش‌بنیان و صدور خدمات فنی - مهندسی از توانایی بالایی برخوردار است و عضویت در این سه گروه این زمینه را فراهم می‌کند که ما بتوانیم این خدماتمان را ارائه دهیم.

صفری به موضوع گرفتن وام از طریق بریکس نیز اشاره کرد که از منظر معاون دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه می‌تواند در جهت اجرakerدن پروژه‌های داخل کشور و سایر کشورها به کار گرفته شود. این دیپلمات ارشد، شرکت در این اجلاس را برای ایران بسیار مهم دانست، چراکه دیدارهای جانبی وزیر امور خارجه ایران با کشورهایی مانند روسیه، هند، چین، آفریقای جنوبی و سایر کشورهایی که به عنوان ناظر برای شرکت در این اجلاس دعوت شده‌اند فرصت خوبی برای توسعه همکاری‌های اقتصادی، سیاسی و امنیتی خواهد بود.

یک برداشت برچالش

بریکس (BRICS)، نام گروهی از کشورها با هدایت قدرت‌های اقتصادی نوظهور جهان است که از به‌هم‌پیوستن حروف اول نام انگلیسی کشورهای عضو یعنی برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی تشکیل شده است که طبق برآوردها ۲۴ درصد از تولید ناخالص داخلی دنیا و ۱۶ درصد تجارت جهانی را تشکیل می‌دهند. به اذعان برخی از ناظران، بریکس نقش قابل توجهی در اتخاذ رویکردهای مستقل ضد غربی دارد. مشابه همه پیمان‌ها و ائتلاف‌های اقتصادی، بریکس نیز واجد سیاست‌های خاصی خود در حوزه تجارت، سرمایه‌گذاری، شرکت‌های خرد، کوچک و متوسط، تأمین مالی، تغییرات اقلیمی، انرژی، توسعه زیرساخت، امنیت غذایی و در نهایت توسعه انسانی است. با توجه به شرایط سیاسی، اقتصادی و دیپلماتیک موجود، ایران در میان ۱۹ متقاضی پیوستن به بریکس، چه میزان شانس برای عضویت در این گروه دارد؟ علی منوچهری، کارشناسی بود که در گفت‌وگو با «شرق» با لحنی صریح، «این شانس را بسیار کم و حتی نزدیک به صفر» می‌داند، چراکه به باور او، چالش‌ها، مشکلات و موانع بسیار زیادی در پیوستن ایران به بریکس وجود دارد که نخستین مسئله از دید وی به توان اقتصادی ایران، به‌خصوص در حوزه تولید و صادرات بازمی‌گردد که فعلا قابل قیاس با اعضای بریکس نیست.

این کارشناس عامل مهم‌تر را لیست سیاه FATF می‌داند؛ منوچهری معتقد

بررسی سفر مشاور امنیت ملی عراق به تهران

سفری برای تنظیم مناسبات امنیتی

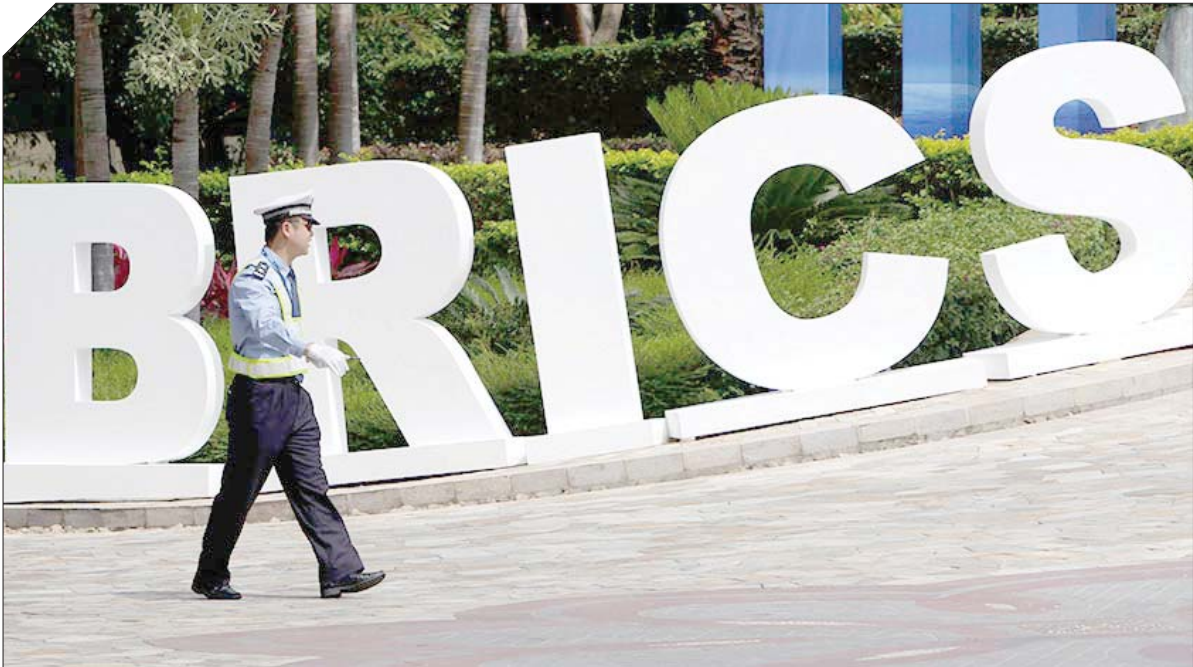
مهدی بازرگان؛ قاسم الاعرجی، مشاور امنیت ملی عراق، روز گذشته در رأس هیئتی امنیتی وارد تهران شد. دفتر اطلاع‌رسانی مشاور امنیت ملی عراق با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد این سفر به دستور فرمانده نیروهای مسلح عراق (محمد شیاع السودانی، نخست‌وزیر عراق) در راستای بررسی تدابیر لازم برای حفظ امنیت مرزهای عراق و ایران انجام می‌شود. پیش از این، وبگاه العربی الجدید در گزارشی اعلام کرده بود قاسم الاعرجی، مشاور امنیت ملی عراق، روز دوشنبه به ایران سفر کرده و دیدارهایی با مقامات ایرانی برای بررسی تحولات امنیتی مرزها و ارزیابی اجرای توافق‌نامه امنیتی امضاشده میان دو کشور در مارس گذشته خواهد داشت. شبکه کردی رودواو نیز این سفر را با هدف بررسی تأمین امنیت مرزهای ایران و عراق در چارچوب توافقات دو کشور ارزیابی کرده بود. پیش از حضور الاعرجی در تهران، مشاور امنیت ملی عراق صبح روز شنبه در رأس هیئتی راهی سلیمانیه شده بود. البته به نظر می‌رسد بروز برخی اتفاقا‌ها مانند آنچه در مراسمی که حزب دموکرات کردستان عراق ۲۱ اردیبهشت سال جاری به مناسبت افتتاح موزه بارزان در منطقه شمال عراق برگزار کرده بود و با حضور برخی از اعضای احزاب تجزیه‌طلب کرد ایرانی همراه بود نیز در انجام این سفر اطلاعی بی‌تأثیر نباشد؛ اتفاقی که با واکنش شدید هیئت کنسولگری ایران در اربیل همراه شد که در نهایت منجر به ترک مراسم شد. به دنبال این اقدام تحریک‌آمیز حزب دموکرات کردستان عراق، سفیر کشور عراق در تهران به وزارت خارجه فراخوانده شد. متعاقب فراخوان سفیر در ۲۵ اردیبهشت هیئتی بلندپایه

ادامه از صفحه اول

دو صد گفته چون نیم‌کردار نیست

اصلاح امور قضائی، تأسیس چاپارخانه، تأسیس دارالفنون، اعزام ایرانیان به خارج از کشور برای تحصیلات، استخدام استادان خارجی و تصمیم به انتقال علوم ترویج، ترجمه و انتشار کتب علمی، ایجاد روزنامه و انتشار کتب، لغو القاب، بنای بیمارستان و رواج تلقیح عمومی آبله، مرمت ابنیه تاریخی، مبارزه با فساد و ارتشا، تقویت بنیه اقتصادی کشور، ترویج صنایع جدید، فرستادن صنعتگر به روسیه، استخراج معادن، توسعه کشاورزی و آبیاری، توسعه تجارت داخلی و خارجی و سرآمد آنها کوتاه‌کردن دست اجانب در امور کشور، تعیین مثنی سیاسی معینی در

اصلاح امور قضائی، تأسیس چاپارخانه، تأسیس دارالفنون، اعزام ایرانیان به خارج از کشور برای تحصیلات، استخدام استادان خارجی و تصمیم به انتقال علوم ترویج، ترجمه و انتشار کتب علمی، ایجاد روزنامه و انتشار کتب، لغو القاب، بنای بیمارستان و رواج تلقیح عمومی آبله، مرمت ابنیه تاریخی، مبارزه با فساد و ارتشا، تقویت بنیه اقتصادی کشور، ترویج صنایع جدید، فرستادن صنعتگر به روسیه، استخراج معادن، توسعه کشاورزی و آبیاری، توسعه تجارت داخلی و خارجی و سرآمد آنها کوتاه‌کردن دست اجانب در امور کشور، تعیین مثنی سیاسی معینی در

قرار دارد. لذا ساختارهای منبعث از نظام دوقطبی و تک قطبی توان لازم را برای اداره وضعیت جدید جهان از دست داده‌اند که بعد از جنگ اوکراین بروز عینی پیدا کرده است». به همین دلیل نامجو تأکید می‌کند که ایران برای توازن بخشی با هدف ارتقای توان چانه‌زنی باید خود را به قدرت‌های نوظهور اقتصاد جهان با محوریت اعضای بریکس (برزیل، روسیه، چین، هند و آفریقای جنوبی) در یک پیوند معنادار قرار دهد تا در ساختار و بافتار گروه کشورهای بریکس در بلوک قدرت جدید تعریف شود.

البته این تحلیلگر هم اذعان دارد که پروسه پیوستن ایران به بریکس چندان ساده نیست و یک روند زمان‌بر و طولانی دارد که شاید بیشتر از عمر دولت رئیسی هم به درازا بینجامد؛ کما اینکه او معتقد است در پیمان شانگهای هم نظیر این مسیر طولانی را پیمودیم، اما در عین حال مفسر حوزه سیاست خارجی، در دستور کار قراردادن پیوستن ایران به پیمان‌های منطقه‌ای و جهانی را در کوتاه‌مدت از نظر راهبرد دیپلماتیک، مهم ارزیابی می‌کند، چراکه این نوع پیمان‌ها مانند بریکس از قدرت قابل توجه و روبه‌رشدی در عرصه‌های اقتصادی، سیاسی و نظامی برخوردار هستند و می‌توانند نقش تعیین‌کننده‌ای در مناسبات بین‌المللی برای ارتقای وزن ایران ایفا کنند.

نامجو در ادامه تحلیل خود به این نکته هم ورود می‌کند که با توجه به رویه و اصول انقلاب اسلامی مبنی بر عدم وابستگی به قدرت‌های بزرگ، نفی سلطه‌پذیری و سلطه‌جویی، عدالت‌طلبی، عدم وابستگی، حمایت از حق تعیین سرنوشت ملت‌ها و همچنین مخالفت و تلاش گسترده جمهوری اسلامی در نقد و به‌چالش کشیدن نظم تک‌قطبی آمریکامحور، مشاهده می‌شود هم‌گرایی عباتی میان اهداف گروه بریکس و سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران وجود دارد. پیرو این نکته، کارشناس حوزه بین‌الملل در فراز پایانی گفته‌های خود معتقد است که «همسویی بریکس با ایران در تلاش برای موازنه‌سازی نرم در قبال ایالات متحده نقشی اساسی در نگاه تهران برای ارتقای سطح همکاری با این گروه داشته است. این همسویی خواهد توانست مسیر هموارتری را پیش‌روی کشور قرار دهد».

تقی‌الدین

«محور همه اصول و قواعد کار امام بزرگوار ما در دو چیز خلاصه می شد: اسلام و مردم. اعتقاد به مردم را هم امام بزرگوار ما از اسلام گرفت. اسلام است که روی حق ملت‌ها، اهمیت رأی ملت‌ها و تأثیر جهاد و حضور آنها تأکید می کند؛ لذا امام بزرگوار محور کار را اسلام و مردم قرار داد؛ عظمت اسلام، عظمت مردم؛ اقتدار اسلام، اقتدار مردم؛ شکست ناپذیری اسلام، شکست ناپذیری مردم»

مقام معظم رهبری

خرداد و نیمه خرداد که رخ می نماید شمیم دل انگیز یاد و نام و اندیشه خمینی عزیز در هر کوی و برزن ایران می وزد و خاطره آن روزهای خدایی را در دلها زنده می کند.

از اینکه پس از چند سال دوری و مهجوری، اسباب گردهمایی دوباره میلیونی دلدادگان مکتب خمینی کبیر فراهم شده و ایران و جهان در نیمه خرداد امسال درگیرا ره شاهد شکوه نمایش حلقه های به هم پیوسته صدها هزار زائر، گرداگرد مضجع منور در حرم مطهرش خواهند بود، خدای متعال را سپاسگزاریم

طنین صدای وحدت و تکبیر پیروان خمینی کبیر در روز ۱۴ خردادو در حضور جانشین شایسته آن عارف واصل بالله همان اندازه که برای آحاد ملت بزرگ ایران خاطره انگیز و دلنشین و امید بخش است برای دشمنان ایران و اسلام نا امید کننده و ناخوش آیند است. نام خمینی و مکتب خمینی، الهام بخش ایمان و استقامت و رمز همبستگی ملت ایران است.

سلام و درود خدا بر ملت شریف و وفادار ایران باد که به حق آئین وفاداری را، نه فقط در زمان حضور خورشید فروزان انقلاب اسلامی، که سی و چند سال پس از رحلتش نیز به شایستگی تمام به جای آورده اند. میزان و مفسر جمهوریت و اسلامیت نظام، اندیشه و منش امام خمینی است و در اندیشه آن مرد الهی، مردم صاحبان انقلاب و کشور و صاحبان حق تعیین سرنوشت، و تکیه گاه اصلی نظامند. در مرام و اندیشه امام، مردم ولی نعمت مسئولان و حاکمانند. حکمرانی مطلوب در نگاه و باور امام خمینی (سالم الله علیه) که بر گرفته از آموزه های پیشوای عدالت پیشه گان و امیر مومنان حضرت علی بن ابی طالب (صلوات الله وسلامه علیه) و به تاسی از حضرت ثامن الحجج امام علی بن موسی الرضا(ع) می باشد، صرفا خدمتگذاری خالصه و بی منت به مردم است برای تأمین بستر سعادت دنیا و آخرت آنان، بدون هیچگونه تبعیضی.

گفتمان آزادخواهانه، عدالت محور و معنویت گرایانه امام خمینی منحصر به یک عصر و نسل و منطقه نیست. امروز صدای انقلاب اسلامی ایران به عنوان گفتمان پیشگام مقاومت دربرابر زور زورگویی باج خواهان مستکبر جهانی در همه جای عالم بخوبی شناخته شده است و روز به روز اعتراف قدر تهای بزرگ جهان به شکست ناپذیری ملت و نظام ایران رستار و علنی تر به گوش می رسد.

این صلابت و اقتدار روزافزون را مدیون هدایت‌های راهبر کبیر انقلاب اسلامی و پیمودن این راه نورانی توسط خلف شایسته او هستیم.

مراسم بزرگداشت حضرت امام خمینی (س) در روز ۱۴ خرداد در حرم مطهر آن امام راحل، میعادگاه همه کسالتی است که بیعتنامه سالانه خویش را با شرکت در این مراسم عظیم و معنوی در محضر روح خدا و در جوار آرمگاه شهیدان و در محضر رهبر بزرگوار انقلاب اسلامی تجدید امضا می کنند. طبعاً و به رسم همه ساله صدها هزار نفر از پیروان امام عظیم الشان در اقصی نقاط ایران و بسیاری از کشورهای دیگر نیز که امکان حضور در مراسم حرم مطهر را ندارند با شرکت گسترده خویش در برنامه هایی که از سوی ستادهای استانی و با از سوی علاقمندان به حضرت امام در خارج کشور اعالم می گردد، بر شکوه این مراسم ملی و بلکه جهانی می افزایند.

ستاد مرکزی بزرگداشت حضرت امام خمینی (س) ضمن اعلام آمادگی برای خدمتگذاری به زائران عزیز، برنامه های مراسم بزرگداشت را به شرح زیر به اطلاع عموم می رساند:

۱۳ خرداد ۱۴۰۲ مقارن باشب ار تحال امام عظیم الشان، ساعت ۲۰:۳۰، در حرم مطهر امام خمینی، سخنرانی ریاست محترم جمهوری

حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای سید ابراهیم رئیسی،

روز ۱۴ خرداد ۱۴۰۲، شروع مراسم ساعت ۸ صبح در حرم مطهر امام خمینی، تلاوت قرآن مجید،

مدیحه سرایی مداحان اهل بیت (ع)، خیر مقدم و سخنان حجت الاسلام والمسلمین سید حسن خمینی،

یادگار گرمی حضرت امام و سپس همه شیفتگان و زائران مرقد مطهر حضرت امام خمینی به سخنان مهم رهبر فرزانه انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مدظله) گوش جان می سپارند.

تاریخ: ۱۳۰۰۰۰

تصویر: ۱۳۰۰۰۰

مملکت فقط گاهوبیگاه خاصه ایام انتخابات وعده می دهند و نمی شود. جناب آقای دکتر قالیباف پس صرف نظر از دوران نظامی گری شما، آیا دوران ۱۲ساله شهرداری و چهارساله ریاست مجلس به مصداق شعر «و صد گفته چون نیمکردار نیست» حداقل برای میوه دادن چند وعده محقق نشده بهاری شما برای این مردم کافی نبود تا بتوانید به تاسی از قاعده «البینه المدعی...» در مقام سند چون اقدامات امیرکبیر آن اسناد مثبت مدعی آن را برای مردم ارائه کنید.

به امید روزی که به مصداق شعر «کم گوی و گزیده گوی...» گفتاردرمانی مقامات به عمل گرای تبدیل شود.